

Czech Language News

International
Association
of Teachers
of Czech
(IATC-NAATC)

Fall 2015

Number Forty-Three

ISSN 1095-2950

czechlanguageassociation.tumblr.com/

President's Message

Migration is the topic of the moment, and a combustible moment it is. Across Europe there is anxiety over what to do with the refugees who have come from Syria, Libya, Afghanistan and elsewhere in ever-increasing numbers this year. Combined with general unease over "multiculturalism", it is a tricky time to be a foreigner and deal with things foreign.

In the Czech Republic, anti-migration sentiment has reached a fever pitch. As commentators have pointed out, perhaps the only reason the Czechs, Slovaks and Hungarians have escaped widespread censure for the proclamations of many leading politicians is that little of the news from those countries is translated into English and reaches any wider audience outside. In his internet daily *Britské listy*, émigré journalist and academic Jan Čulík has tried to bring some of the more extreme notions of e.g. Czech president Miloš Zeman to the English-speaking public (see <http://blisty.cz/art/79737.html>), but these have not reached the broader public.

In England, the migration crisis has intersected with Czech studies in an unexpected and sadly ironic way. Immigration from within the EU has dramatically increased in recent years, and while the most obvious case is the Poles (Polish is now the UK's second language, according to national newspaper *The Guardian*), immigrants from the Czech and Slovak republics have also come here in significant numbers. This fact has gotten mixed up in the migration and refugee debate.

Over the last decade, about 225,000 Czech and Slovak Roma have come to the UK. Many have settled in the north of England, drawn by the relatively low cost of accommodation and the prospect of low-skilled jobs in sectors like meat packing. Sheffield city council estimates that there are 2–4,000 Roma in Sheffield, a city of about half a million. Of these, around 2,000 identify as Slovak Roma and a smaller number as Czech Roma.

In Sheffield, the Roma have settled predominantly in the Page Hall district, where housing is inexpensive. The area, which is still largely populated by English-born residents and a previous generation of immigrants from Pakistan, has seen clashes as all three groups adjust to widely disparate expectations about how to live together and make use of public space.

While the Czechs protest the "Islamization" of their country by the hundreds of non-EU migrants currently arriving, British Muslims and the indigenous English agitate for a withdrawal from Europe to stop immigration from... European Roma, many of whom are of Czech and Slovak origin (see the analysis here:

http://www.policy-network.net/pno_detail.aspx?ID=4788&title=Immigration%27s+%27dark+side%27%3a+a+challenge+for+the+left)

As a linguist, I usually steer clear of the political stage and let those in fields like political science speak to such topics, but this situation has made me re-evaluate. There are so few of us with the requisite language skills - what can we be doing to help?

Perhaps putting our linguistic skills to work alongside those of our students is a way forward. We can be translating material to shine more light on the Czech debates; we can be cooperating with our colleagues in the social sciences to offer the linguistic expertise they need to investigate these questions. The longer this crisis drags on in both countries, the less palatable seems the option of saying: not my field, nothing I can do about it.

Neil Bermel
University of Sheffield, UK

TABLE OF CONTENTS

Již brzy... Reality Czech: An Interactive Course (Ch. Hilchey and M. Hopkins)	2
News from the Czech General Consulate in New York (M. Dvořák)	3
Conference Report: Czech Schools in North America (S. Kresin)	7
Czech and Slovak School of North Carolina (M. McCabe)	7
Obituary: Charles E. Townsend (L. A. Janda)	8
Rubrika UžMat	10
Conference and Workshop Announcements	15
Membership	17

Již brzy.... Reality Czech:

An Interactive Course

Christian Hilchey and Mark Hopkins
University of Texas at Austin, USA

We are pleased to announce the development of *Reality Czech*, a freely available, new web-based Czech language curriculum for beginning Czech learners. The project is a collaboration between the Center for Russian, East European, and Eurasian Studies (CREEES), the Center for European Studies (CES), and the Center for Open Educational Resources and Language Learning (COERLL) at the University of Texas at Austin. This innovative new language program is being developed by Christian Hilchey and Mark Hopkins, Czech lecturers at UT's Department of Slavic and Eurasian Studies. Combining multiple years of experience teaching beginning Czech language with new approaches to open educational resources, we are creating open-access digital materials capable of replacing traditional language textbooks. Our goal is to develop a more contemporary, interactive, and personalized curriculum that suits the needs of Czech language students in the twenty-first century.

As every seasoned language instructor is aware, the price of university language textbooks has dramatically increased over the last several years. As we progress to the next phase of the information age, open educational resources are quickly becoming the new standard in language education. Not only are they less expensive than the traditional print textbooks, they are also more easily accessible and modifiable via advancements in mobile technology and internet education software such as the Canvas learning management system (LMS). *Reality Czech* will leverage these new improvements in technology with both a free stand-alone curriculum website hosted by The University of Texas at Austin and interactive exercises developed natively in the Canvas LMS.

The design of the course will employ the latest trends in the flipped classroom approach to move much of the study of language structure and lexicon to work done online outside of class. The content online is organized in a rubric with pre-class and post-class content. This structure allows students in language courses to learn grammar and vocabulary in preparation for class time activities. Students then practice the material they covered in class with additional, oftentimes more elaborate post-class activities. Classroom time is then dedicated largely to communicative rehearsal facilitated by the *Reality Czech* classroom activity book, which will be available as a pdf online or as a print on demand. With this design, the course content will be available for free online to be used as a primary curriculum for an existing traditional language course; alternatively, it

can also be used by the public to study individually from home.

Video is a crucial component of the *Reality Czech* online content. Through reality TV style "man on the street" video interviews with native speakers in the Czech Republic, the curriculum exposes the learner to native Czech language and culture. The interviews, conducted predominantly in the Czech Republic during the summer of 2015, are structured around topics that address common communicative goals of beginning language students today, such as talking about family, food, daily activities, studies, sports, etc. These interview-style videos were filmed at select natural and cultural locations throughout the Czech Republic. The goal is to provide exposure to authentic contemporary native discourse about practical topics.

The videos will have multiple potential uses both in and outside the classroom. For example, native speakers were asked to answer a total of 16 questions about their food preferences, habits, etc. Even a single question, such as *Co rád/a pijete?* can form the basis of an in-class activity or homework assignment. The answers to this question will be edited together so students can view and listen to multiple responses by different speakers to the same question. We are creating a variety of assignments and activities to accompany these videos, from simple matching activities or true/false questions, to more elaborate prompts for classroom discussion. Ultimately, the full list of interview questions for a specific unit is then supplied to the students along with a collection of native speaker responses in the videos. These responses then serve as a model for students to respond similarly from their own perspective in a written essay, class presentation, or group performance.

We are currently developing written grammar explanations, as well as videos that walk students through the application of grammar rules and concepts. As instructors, we all are very aware of the fact that some students learn better by reading about a topic and then applying that information to problems, while others respond best when they are led through the process step by step. This doubling of grammar content in both textual and audiovisual modality allows seasoned language learners to quickly learn Czech language structure from reading grammar explanations alone. It also provides an additional layer of support for new language learners who may wish to see and hear a teacher walk through a description and address common student questions with examples. These supplementary step-by-step video presentations provide additional exposure to Czech that students can follow at their own pace, view multiple times, or use as topical reviews in preparation for unit exams.

Reality Czech's audio and visual content is not limited to native speaker video interviews and instructional videos, however. It also plays a

prominent role in interactive homework assignments organized on the Canvas LMS. This innovative new educational platform allows for the organization of course content into a web-based social networking format that includes self-grading exercises with instant feedback and is also ideal for including digital audio and visual content from the web. The *Reality Czech* Canvas content combines digital content shot on location by the developers in 2015 with other audiovisual material available online from Creative Commons repositories, such as *Flickr*, *YouTube*, *Wikipedia*, and the *Forvo Pronunciation Dictionary*. It is our goal to capitalize on publically available internet resources and expose students to the maximum quantity of authentic Czech material.

We are currently midway through our second year of development as part of a four-year project to develop these materials. The projected completion date for the project is spring 2018. We will be providing updates to IATC as the project progresses, as well as on our project website hosted at realityczech.org. We are keenly aware that a project of this scope and magnitude can always benefit from outside suggestions and contributions of materials. If you have an interest in the project, please feel free to contact us.

hilchey@austin.utexas.edu
markhopkins@utexas.edu

News from the Czech General Consulate in New York

Martin Dvořák

Generální konzulát České Republiky
v New Yorku

Diplomacie všude na světě se postupně zásadně mění. Činnosti, které dříve probíhaly nejčastěji v ústraní a ve větším či menším utajení, se postupně vydávají i do veřejných prostor a mezi lidi.

Jinudy se samozřejmě nemůže ubírat ani diplomacie České republiky, a tak se stále častěji mluví o „veřejné diplomacii“ /public diplomacy/ i v chodbách a kancelářích Černínského paláce a na setkáních českých diplomatů. A co je ještě důležitější, nezůstává u slov, ale postupně se skutečně snažíme přenést naše aktivity co nejvíce na veřejnost, aby se v zemích, kam jsme vysláni, o nás - a hlavně o České republice - co nejvíce vědělo. Nermalou měrou v tom mohou pomáhat a také pomáhají kontakty a spolupráce se studenty a pedagogy na bohemistických, resp. slavistických

katedrách amerických universit. Dovolte mi proto, abych využil poskytnuté možnosti a nabídl Vám malý přehled, co vlastně ve veřejné diplomacii dělá Generální konzulát v New Yorku.

Začneme ale trochou teorie. V diplomové práci s názvem „Propagace české kultury jako součást veřejné diplomacie v USA“, kterou na základě svých poznatků ze stáže v New Yorku zpracovala studentka politologie na Vysoké škole ekonomické v Praze Jana Kohoutová, jsem našel řadu zajímavých věcí, které jsem do té doby jen matně tušil nebo nevěděl vůbec, jako například toto:

„Vzhledem k tomu, že v odborné literatuře není zakotvena všeobecně platná definice veřejné diplomacie, existuje velké množství nabízených definic. Literatura¹ uvádí tři základní významy veřejné diplomacie, v jejichž rámci se definice v minulosti pohybovaly. Veřejná diplomacie jednak bývá stavěna do protikladu vůči tajné diplomacii. Z jiné strany mohla být chápána jako „informování domácího obyvatelstva o diplomatických aktivitách vlády a větší kontrola veřejnosti nad těmito aktivitami“² s cílem vzbudit zájem o veřejné záležitosti. V neposlední řadě

pak byla považována za „nástroj pro prosazování cílů zahraniční politiky.“³ Toto pojetí mělo blízko k propagandě.“

Vláda ČR naštěstí nemusela vědecky definovat, co pod pojmem „veřejná diplomacie“ přesně myslí, nicméně o tom, že si její význam uvědomuje, svědčí fakt, že tomuto tématu věnuje část dokumentu, který dne 13. července 2015 schválila jako novou Koncepci zahraniční politiky České republiky. Tento strategický materiál vychází z Programového prohlášení vlády z února 2014 a definuje tři globální cíle, jimiž jsou bezpečnost, prosperita a udržitelný rozvoj a lidská důstojnost včetně lidských práv, a dva národní cíle –

službu občanům a **dobré jméno České republiky**. V kapitole, věnované veřejné diplomacii, se můžeme dočíst toto:

„Cílem zahraniční politiky je přispívat k pozitivnímu vnímání naší země v rámci mezinárodního společenství. Česká zahraniční politika bude věnovat zvýšenou pozornost otázce značky (brandingu) ČR při

¹ PD – Terminological Confusion, <http://textus.diplomacy.edu>, 12. 7. 2015

² PD – Terminological Confusion, <http://textus.diplomacy.edu> In Peterková, J., Veřejná diplomacie, Plzeň, 2008, s. 11.

³ PD – Terminological Confusion, <http://textus.diplomacy.edu> In Peterková, J., Veřejná diplomacie, Plzeň, 2008, s. 12.

vědomí, že musí být přizpůsobena cílovému teritoriu a zahrnovat širokou paletu témat: historické a kulturní vazby, průmyslovou tradici, inovační potenciál, transformační zkušenosti, lidský kapitál, vědecké výsledky, sport, turistický potenciál a další. Podpora dobrého jména České republiky bude dále rozvedena v aktualizované koncepci jednotné prezentace ČR v zahraničí.

Stěžejní místo v podpoře dobrého jména připadá kultuře a zahraniční politika musí tuto skutečnost odpovídajícím způsobem reflektovat. Kultura dává ČR nezaměnitelnou tvář v rámci mezinárodního společenství. Představuje přirozený nástroj k vytváření čitelného obrazu hodnot, k nimž se ČR hlásí. Jazyk, který využívá, je přitom všeobecně srozumitelný a přenosný. Aktivní kulturní politika v zahraničí navíc přispívá k vytváření a posilování vazeb, které dalece přesahují oblast kulturní výměny.

Podpora dobrého jména ČR je realizována různými formami diplomacie: tradiční (politické), ekonomické, veřejné i kulturní. Předpokládá úzkou součinnost orgánů státní správy, specializovaných agentur, krajů, měst či obcí s koordinační úlohou Ministerstva zahraničních věcí. Nástrojem veřejné diplomacie je i síť Českých center v zahraničí. Zvyšování povědomí o ČR má rovněž za cíl zvýšení počtu turistů i účastníků mezinárodních kongresů, k čemuž přispívá zejména činnost agentury CzechTourism. Zahraniční politika ČR bude usilovat o co největší synergii činností těchto i dalších agentur, jako např. CzechTrade nebo CzechInvest.

Důležitým nástrojem podpory dobrého jména ČR je i spolupráce s krajany. Zahraniční politika se přitom bude zaměřovat nejen na spolupráci s tradičními krajanskými komunitami, které vznikly v důsledku emigrace zejména v průběhu 19. a 20. století, nýbrž i na občany ČR, kteří se trvale či dlouhodobě usídlili v zahraničí v důsledku zvýšené mezinárodní mobility v globalizovaném mezinárodním prostředí. Podobně česká zahraniční politika hodlá ve zvýšené míře využít komunitu cizinců trvale či dlouhodobě usídlených v ČR, kteří mohou pomoci při šíření dobrého jména ČR v zemích původu.“

Ale dosti teorií a strategií, pojďme konečně k praxi. Naše situace na Generálním konzulátu v New Yorku je dosti specifická v porovnání s jinými zastupitelskými úřady po světě. Máme totiž velkou výhodu v tom, že ve stejné historické České národní budově (Bohemian National Hall/BNH), kde sídlí a kterou spravuje náš Generální konzulát (GK NY), je umístěna také newyorská kancelář Českého centra (ČČ). Ta, ve spolupráci s námi a také s krajanskou organizací Bohemian Benevolent & Literary Association připravuje a nabízí přímo v BNH až 20 zajímavých akcí každý měsíc běžné sezóny (v letních měsících a kolem konce roku jejich počet přirozeně poněkud

klesá, ale i tak můžeme dnes počítat, že rok 2015 nabídneme našim návštěvníkům ať už z krajanské komunity nebo z řad Američanů a jiných národností 180 - 200 akcí).

Bohemian National Hall

Většina z nich je uspořádána do větších tematicky spojených bloků. Tak například v únoru jsme začali s tématem „Holocaust v nás“ (Shoa in Us), které jsme prezentovali jednak výstavou obrazů a animací Xénie Hoffmeisterové, které byly vytvořeny pro film „Eugeniové“, ale stejně tak třeba filmem Alfreda Radoka „Daleká cesta“ nebo panelovou diskusí bývalých velvyslanců Stuarta E. Eizenstata a Tomáše Pojara s newyorským umělcem Markem Podwalem, na téma „Budoucnost Židů 70 let po holocaustu“ (The Future of the Jews, 70 years after the Holocaust), kterou skvěle moderoval zástupce velvyslance při Stálé misi České republiky při OSN Jiří Ellinger. Celý blok se ovšem nespokojil jen s reflexí nacistické zřůdnosti, páchané na Židech, ale ukazoval i pokračování a přetrvávání antisemitských tendencí a projevů v letech po 2. světové válce. Původně jsme mysleli, že skončíme u persekuce Židů za vlády komunistů, ať už v Rusku nebo v naší zemi. Ale osud tomu chtěl, že právě v průběhu tohoto cyklu došlo v Paříži k útoku na

redakci Charlie Hebdo a k dalším atakům proti Židům na jiných místech Evropy, a tak náš původně na historii zaměřený blok dostal nechtěně velmi aktuální náplň.

Výčet akcí pořádaných v tomto jediném tematickém bloku by byl ještě dosti dlouhý a jistě není cílem tohoto článku, stejně tak, jako výčet témat, která jsme takto v letošním roce připravili a ještě připravujeme. Šlo mi jen o to, na jednom příkladu naznačit, jak vypadá celková dramaturgie našeho celoročního snažení. Zde tedy jen doplním, že prakticky každé úterý se v České národní budově promítá český film nebo film tematicky zapadající do daného bloku, rámovaného výstavou, každý čtvrtek probíhá debatní fórum a k tomu bývají v pátek či o víkendech ještě představení „živého umění“, tedy koncerty, divadla, performance...

Společným cílem nás všech je pak především to, nacházet a publiku předkládat doklady o tom, že naše - tedy české či slovenské a americké - dějiny mají mnoho společného, proplétají se už více jak stovku let a díky tomu sdílíme naše zásadní hodnoty a kulturní vývoj. Máme veliké štěstí, že úctou ke stejným společným hodnotám a potřebou je ochraňovat a zdůrazňovat jsou vedeny také úvahy dalších našich partnerů, kteří s námi na programech připravovaných v České národní budově spolupracují, ať už je to Společnost pro vědy a umění (SVU), Společnost pro dějiny Židů v Československé republice (Society for the History of Jews in the Czechoslovak Republic/SHCSJ), Nadace knihovny Václava Havla (Václav Havel Library Foundation/VHFLF), nebo třeba Dvořákova americká společnost (Dvořák American Heritage Association/DAHA). Společně se shodujeme, že právě dnes je potřeba o těchto tématech hovořit a prokazovat, že Čechům nejsou cizí ideály humanismu a svobody a že naše země skutečně patří mezi vyspělé evropské demokracie.

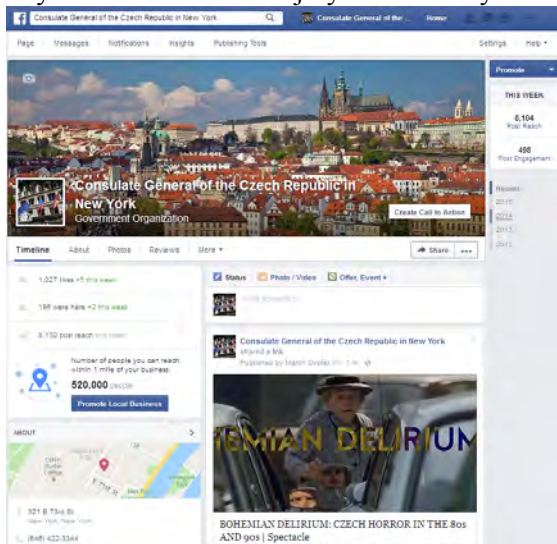
Na tomto místě je třeba připomenout také to, že v BNH působí rovněž kancelář agentury CzechInvest, která se společně s ekonomickým úsekem našeho GK zaměřuje na diplomacii ekonomickou, tedy především na podporu českých firem, pronikajících na americký trh, a na lákání amerických investic do naší země. Je velmi příjemné vidět, jak často se dají tyto dvě oblasti, tedy ekonomická a veřejná diplomacie spojit se synergickým efektem, kdy například prezentace českých firem je spojena s koncertem či výstavou. Obdobně to funguje i při spolupráci s newyorskou pobočkou agentury CzechTourism, která se zaměřuje především na incomingovou turistiku, tedy na lákání Američanů k poznávání krás České republiky. I tady se osvědčilo doplnit prezentaci vizuální také zážitky dalších smyslů, ať už poslechem české hudby nebo třeba ochutnávkou moravských vín.

Samotná - jakkoli bohatá - nabídka přímo tady v BNH by ovšem samozřejmě už dnes, v dobách elektronických médií a sociálních sítí, sama o sobě nemohla stačit. Vedle webových stránek, které slouží spíše pro prvotní informaci o věcech, které se příliš rychle nemění (kde sídlíme, jakou má ten který subjekt strukturu a náplň, jaká je otvírací doba atd.) se dnes všichni stále více učíme používat rychle se rozvíjející sítě jako je facebook, twitter, instagram, youtube, flickr a další. Velké debaty jsme vedli o tom, jak vlastně efektivně využívat všechna tahle moderní zařízení v situaci, kdy v jednom objektu - v České národní budově - sídlí a působí tolik různých entit, které ale přitom mají řadu společných cílů a oslovují často stejné nebo velmi podobné publikum? Postupně si svoje weby, FB profily a další adresy zřídily prakticky všechny (viz příložený seznam) a každý z nás má dost a dost starostí s tím, udržet všechny tyto platformy v chodu a v podobě dostatečně aktuální a tedy atraktivní, aby naši přátelé a návštěvníci měli dost důvodů na ně zavítat. Nakonec jsme se shodli na tom, že společnými silami a prostředky budeme udržovat a naplňovat webovou stránku <http://www.bohemiannationalhall.com/>, která by měla jednak poskytovat základní informace o budově a o programech, které v ní probíhají, ale současně by měla být jakýmsi „rozcestníkem“, který co nejrychleji dovede návštěvníka těchto stránek k médiím, která si zřídil a obhospodařuje každý zde působící subjekt.

Vedle aktivit, které připravujeme a nejčastěji také realizujeme přímo v České národní budově, máme ale ambici postupně mezi informace, které poskytujeme prostřednictvím těchto našich médií a sítí, zařazovat také informace o dalších zajímavých událostech v životě krajské komunity, o nabídce české kultury a o všem, co se nějak týká České republiky nejen v New

Yorku, ale také v dalších státech, které jsou v jurisdikci našeho generálního konzulátu (10 států Východního pobřeží od Vermontu až po Delaware), a postupně rozšiřujeme tento záběr i na další místa na mapě USA, zejména tam, kde působí větší krajanské community.

Moderní komunikační technologie už dnes umožňují nejen velice rychle sdílet informace s poměrně velkým množstvím adresátů, ale také následně vyhodnocovat, co se u publika setkává s největším zájmem a co naopak zůstává poněkud opomenuto, i když nám se to třeba zdá atraktivní. A tak můžu po těch 3 letech, kdy se snažíme přitáhnout k naší nabídce co největší zájem, potvrdit, že spolehlivými sběrači zájmu, počtu „hitů“, „lajků“, sdílení a dalších měřitelných reakcí jsou dnes především informace o úspěších českých sportovců (a mezi nimi samozřejmě především tenistů, resp. tenistek a hokejistů působících v NHL), překvapivě dobře si vedou připomínky významných okamžiků a osobností z českých dějin (absolutním vrcholem našich sítí je zájem o prezidenta Václava Havla, u něhož například každá zmínka na facebooku znamená několikatisícový nárůst počtu návštěv na našem profilu). Standardně přitahují pozornost také obrázky Prahy a malebné české krajiny či historických měst.

Můžete se teď ptát, jak to souvisí s veřejnou diplomacií v tom smyslu, jak ji definuje akademická obec? Nevím, jestli by moje odpověď zapadla do výše uvedených šablon a definic, ale naší snahou je přitáhnout pozornost informacemi o tom, o čem víme, že je to atraktivní a na sítích vyhledávané, a věříme, že díky tomu si naši klienti přečtou i další zprávy, které jim posíláme, tedy ty o výstavách a koncertech a diskusních fórech, o promítání českých filmů a o dalších věcech, které k propagaci České republiky také neoddelitelně patří, ale zájem o ně zkrátka nedosahuje takové výše, jako zprávy o Martině Navrátilové nebo o Jaromíru Jágrovi.

Dovolte mi tedy na závěr shrnout, že Generální konzulát v New Yorku se vedle své konzulární standardní činnosti spočívající v péči o české občany,

kterí se během svých cest po USA ocitnou v nouzi, a ve zpracování více jak tisíce každoročně podaných žádostí o vydání víz pro americké studenty na českých univerzitách, snaží naplňovat svoje poslání ve veřejné diplomacii tím, že všemi dostupnými a akceptovatelnými prostředky šíří informace o České republice, o české kultuře či o životě české komunity v Americe, a to tak, aby obraz naší země přitahoval přátelskou pozornost lidí zde v USA. Pro Vás, kteří jste se rozhodli studovat bohemistiku, můžeme určitě nabídnout spoustu informací, podkladů, příjemných zážitků a kontaktů se zajímavými lidmi a budeme vděční, když nám v šíření pozitivních informací o naší zemi budete chtít pomoci.

Zveme Vás proto do České národní budovy v New Yorku (321 East 73rd Street, NY 10021) nebo na naše internetová média.

Na shledanou se těší,
Martin Dvořák
Generální konzul

Kde také můžete nalézt informace o všem českém, co se děje kolem nás:

<http://www.mzv.cz/ny>
<https://www.facebook.com/ConsulateGeneralOfTheCzechRepublicinNewYork>
<https://twitter.com/CzechConsNY>

BBLA:

<http://www.bohemianbenevolent.org/>,
<https://www.facebook.com/bohemianbenevolent?fref=ts>
<https://twitter.com/bblanewyork>
<https://www.linkedin.com/company/bohemian-benevolent-&-literary-association>

<https://www.flickr.com/photos/bohemianbenevolent>

České centrum:

<http://new-york.czechcentres.cz/>
<https://www.facebook.com/CzechCenterNewYork>
<https://twitter.com/CzechCenter>
<https://instagram.com/czechcenter/>
<https://www.youtube.com/user/CzechCenterNY>

DAHA:

<http://www.dvoraknyc.org/>
<https://www.youtube.com/channel/UCiopV1htKS0vmslTo2GVdQw>

VHLF:

<http://www.vhlf.org/>
<https://www.facebook.com/HavelLibrary>
<https://twitter.com/HavelLibrary>
<https://www.youtube.com/channel/UCPa14uErfOPSsDIL-a0xiMw>

SVU:

<http://www.svu2000.org/newyork/>
<https://www.facebook.com/svu.newyork?fref=ts>

SHCSJ:

<http://www.shcsj.org/>

MZV ČR

www.mzv.cz/ny

CzechTourism

<http://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/kontakty/kontakty-na-zahranicni-zastoupeni-usa-s-pusobnosti-pro-kanadu/>

CzechInvest

<http://www.czechinvest.org/en/foreign-offices>

Mluvnice a gramatika

<http://mluvtecesky.net/en>

<https://www.facebook.com/TenTaTo.CzechApp>

Conference Report: Czech Schools in North America

Susan Kresin
University of California, Los Angeles, USA

Each year teachers and directors of Czech community schools throughout North America hold a three-day conference to share ideas about teaching methods and materials, recruitment, fundraising, and promoting a sense community among Czechs living abroad. This year's conference, held in June in Los Angeles, was represented by teachers and directors from schools in eleven different areas: Atlanta, Boston, Chicago, Dallas, Durham, Los Angeles, Portland, Pittsburg, San Diego, the San Francisco Bay Area, the larger Washington, DC area, and Seattle. Special guests included the Czech Ambassador to the United States, Petr Gandalovič, the Deputy Minister of Education, Jaroslav Fidrmuc, and the founder and director of the international organization České školy bez hranic (Czech Schools without Borders), Lucie Slavíková-Boucher (<http://www.csbh.cz/>).

Next year's conference will be held in Washington, D.C. in June, 2016. For more information, please contact Ms. Klára Moldová, the Coordinator of Czech Schools in Chicago (klara@czechschoolchicago.org).

Czech and Slovak School of North Carolina

Marta McCabe
*Durham Technical Community College,
North Carolina, USA &
Charles University in Prague, Czech
Republic*

the program and 9 teachers provide the instruction. Classes are held each Saturday from 10:00 am to 12:00 noon at a local Moravian church in Durham, NC.

The Czech and Slovak School of NC is grateful to receive the support from *Československý ústav zahraniční; Honorary Consulate of the Czech Republic* in Charlotte, NC; and the *Community Development Law Clinic at the University of North Carolina School of Law*. More information about the school at: <http://czechslovakschoolnc.org> and <https://www.facebook.com/czechslovakschoolnc/>.

In recent years, many Czech community programs have been established across the United States. Among the 20+ existent Czech community language schools, at least 9 schools have opened within the past four years (between 2012 and 2015). Perhaps the newest Czech heritage language school opened in the Fall 2015 in Durham, NC.

A non-profit organization, the **Czech and Slovak School of North Carolina** was established to fill the need for Czech and Slovak language instruction, identified by a dissertation research and a community survey by Marta McCabe and Lida Cope. The school accepts children between the ages of 3 and 17 and offers Czech classes of three levels and Slovak classes of two levels. At present, 38 children are enrolled in

Obituary Charles E. Townsend 1932–2015

Laura A. Janda
Universitetet i Tromsø, Norway

Charles E. Townsend left a great legacy to Czech linguistics, and with his death we face a corresponding void.

Charlie, as he was known to his family, friends, and colleagues, was born in 1932. Together with his twin brother Peter, he attended Trinity School in Manhattan on a football scholarship. Another scholarship and summer jobs supported him through an undergraduate degree in German at Yale, where he graduated *magna cum laude* in 1954. Thereafter he set sail for Germany on a Fulbright scholarship, spent at Bonn University. It was during that ocean crossing that he met his future wife, Janet Linner, a fellow Fulbrighter. Charlie and Janet were a team for the rest of his life – they were both adventurous travelers and raised three daughters together.

Charlie's career as a Slavist began when he was drafted and spent a year at the Army Language School studying Russian. Upon his release from the Army, Charlie enrolled in graduate studies at Harvard, where he earned his PhD in Slavic Linguistics in 1962 and subsequently taught for four years. From Harvard, Charlie moved on to teach at Princeton, where he served as Chair of the Department of Slavic Languages and Literatures for 32 years.

In 1968 Charlie was invited to spend a year in Prague and that marked the beginning of his fascination with Czech. Although he was hosted by the East-Slavic Institute for a project focused on Russian, Charlie soon realized that Russian wasn't very popular in Czechoslovakia, so he had better learn the local language. He liked to point out that this process was not without its hazards, particularly due to "false friends" between Russian and Czech. Charlie asked his colleagues at the Institute to speak only Czech with him, and to be sure to correct him if he made a mistake. Relying on his knowledge of the Russian verb *nonpasumь* 'correct', he told them: *Popravte mě!* ('Execute me!') and was met by silent and stunned visages. However, such blunders must have been very few and quickly overcome, since Charlie was reportedly giving lectures in Czech within three months of his arrival. That year was of course also

pivotal in Czech history, with both the Prague Spring and the Warsaw Pact invasion, which he and his family witnessed, cementing his affinity for the Czech language and people.

Charlie made numerous landmark contributions to Czech linguistics in the form of books, scholarly articles, and teaching materials. *Czech through Russian* (1981, with a revised and expanded edition in 2000) is a thorough and precise guide to the linguistic transition Charlie himself undertook in Prague in 1968, with all the perks and pitfalls clearly exposed. This book is a testimony to Charlie's lifetime attraction to close cross-linguistic comparison, which was invaluable also in the writing of our *Common and Comparative Slavic* (1996).

In the early 1980s Charlie spent his summers leading a small team of colleagues in authoring an ambitious project, the Ohio State University *Czech Individualized Instruction* materials (1984), culminating in six volumes, plus 85 audiotapes and instructor's manuals. These materials provided comprehensive instruction,

from the raw beginner to the advanced level, for two generations of learners.

Spoken Prague Czech (1990) was a brave and pioneering work, documenting the phonological, morphological, syntactic, and lexical differences between the official Czech literary language (*spisovná čeština*, a rather artificial code) and the language spoken in Prague (*běžně mluvená pražština*). Though there had been some prior description of spoken Czech (in particular,

Hronek's 1972 *Obecná čeština*), none were as comprehensive or targeted particularly on the Prague norm. It is hard for people today to imagine how daring it was for an American to undertake a survey of any kind in communist Czechoslovakia in the 1980s. At that time the government saw the spoken language as an unruly force and did not approve of such research. But Charlie forged ahead, creating a book that brought to life the language of the people of Prague in a way that was impossible for local linguists of the time. A native Czech and Bohemist living in the west proclaimed "This is an amazing book. As I read it, I discovered what my mother tongue really is".

In 1994, Charlie was named an honorary member of the Czech Linguistic Society. That same year he received an award for "distinguished contribution to the profession" from the American Association of Teachers of Slavic and East European Languages. Also in the mid-1990s, Charlie became the first President of the North American Association of Teachers of Czech:

the first American association of teachers of Czech, later renamed the International Association of Teachers of Czech.

Charlie and I co-authored a reference grammar of Czech published by Lincom Europa in 2000 and released in digital format by the Duke University Slavic and East European Language Resource Center in 2002, where it is still available: <http://www.seelrc.org:8080/grammar/mainframe.jsp?nLanguageID=2>.

Charlie's scholarly articles are too many to name here, but among those that left the biggest mark on Czech linguistics are "On *i*-verbs in Russian and Czech: Transitivity and Factitives" (*Folia Slavica*, 1977), "Phonological and Morphological Regularization in Colloquial Czech" (*Prague Bulletin of Mathematical Linguistics*, 1984), "Some Peculiarities of Czech Relational Adjectives" (*Discourse and Meaning: Papers in Honor of Eva Hajičová*, 1996), "Semantics of the Preverb *u-* in Czech and Russian: Negative and Positive modality" (*Die Welt der Slaven*, 1997), and "Some Special Problems of Imperfective Derivation in Czech" (*Brown Slavic Contributions Series*, 1999).

To mark his seventieth birthday, Charlie's students and colleagues presented him with *Where One's Tongue Rules Well: A Festschrift for Charles E. Townsend* (= *Indiana Slavic Studies* 13), edited by myself, Steven Franks, and Ronald Feldstein. In it we expressed "our gratitude for the inspiring ideas, careful mentoring, vigilant feedback, and unflagging friendship with which Charlie has enriched our lives". In that same year Charlie retired from Princeton University, but continued learning languages, among them Spanish, Swedish, and Persian, all of which he mastered to the point that he could enjoy novels in their original languages. He also kept up with his German, and together with Janet participated in a German-language book club right up until his death.

In retirement Charlie took up the writing of limericks, mostly in Czech and Russian, but also in English and German. These little poems were a kind of mental exercise for Charlie, who composed them while taking long walks and then distributed them over email. The topics of these literary creations ran the gamut from politics to potholes and included odes to his friends and family members, to his doctors, and of course to Slavic languages and linguistics. One of my all-time favorites is an homage to the Czech language:

Čeština řeč elegantní
Má strukturu velmi markantní.
Tak kdo se mu naučí
Přes tolik obtíží
Má právo být arogantní.

Czech, an elegant language,
Has a very striking structure.
So, whoever learns it
Through so much difficulty
Has the right to be arrogant.

Although Charlie liked to apologize for his limericks, he was also quite proud of them and was especially happy when eight of his limericks written in Czech were published in the *Revolver Revue* in Prague in 2013. Charlie also composed limericks published in *Studies in Slavic Linguistics and Accentology in Honor of Ronald F. Feldstein*, which came out only after Charlie's death, in August of 2015. At Charlie's memorial service at Princeton in September, Ron Feldstein told the many family members, friends, and colleagues gathered there in Charlie's honor about his surprise at receiving this posthumous gift from his former mentor and lifetime colleague.

In the last few months of his life, Charlie translated into English a series of love poems penned by the Czech author Eduard Petiška. Here

is the last poem he translated, only 10 days before he died, from *Svatební noci ... a jiné lásky* (1983, p. 296):

Instead of everything suddenly nothing. And this, too,
you can
read in the unnoticed movement of flowers,
when they enter into the first frost
without bees, without fragrance, without color.
The account for the past season
looks as clean as the face of a full moon,
only here and there some darkish spots,
which resemble neither letters nor numbers,
but more like something forgotten.
Is it us, maybe?

Czech original

*Pro všechno náhle nic. I to můžeš
přečíst v nepovšimnutém pohybu květin,
když vcházejí do prvního mrazu
bez včel, bez vůně, bez barvy.
Účet za prošlou sezónu
je zdánlivě čistý jako tvář úplňku,
jen tu a tam tmavší skvrna,
která se nepodobá ani písmenu, ani číslu,
spíše někomu zapomenutému.
Jsme to snad my?*

In keeping with the way he lived his life, Charlie left this world on his own terms. He had studied up on death, putting in 1000 hours of hospice volunteer work. When his doctors said there was nothing more they could do for him and put him into hospice care, Charlie knew what he was up against. He was unable to properly digest food any more, so he stopped eating and drinking. He called his family together to see him off, said goodbye to his friends and colleagues, and slipped peacefully away on June 7, 2015.

Sbohem, Charlie! Stýská se nám po Tobě.

▣▣▣ Rubrika UčMat ▣▣▣

UČEBNÍ MATERIÁLY (UčMat) číslo 7: Čeština jako druhý jazyk a jako cizí jazyk pro děti- cizince

Kateřina Šichová
Universität Regensburg, Germany

V souvislosti s globalizací i s rostoucí emigrací dochází v České republice k nárůstu počtu dětí, jejichž mateřským jazykem není čeština a které se tedy češtině musí teprve učit. Na tento vývoj reaguje jak lingvisticko-pedagogická obec, tak i množství různých odborných či jiných organizací (Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka, META o.p.s. – viz informační portál www.inkluzivniskola.cz); pozornost tématu začleňování dětí-cizinců do českých škol věnuje i Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, které mj. zaštiťuje i vydávání metodických materiálů pro učitele žáků-cizinců (více k tomu viz např.

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vzdelavani-zaku-cizincu>).

Metodická podpora učitelů dětí-cizinců v ČR se začíná zkvalitňovat, zvyšuje se i počet učebních materiálů. Na druhé straně existují a vznikají (především v zahraničí) nové učební a metodické materiály i celé iniciativy a projekty zacílené na předškolní, mladší a starší školní věk, a to ať už na děti bilingvní (srov. síť Českých škol bez hranic a Českých škol,

www.csbh.cz) či na děti a mládež, které se v zahraničí učí češtinu jako cizí jazyk. Těmto dvěma okruhům se věnuje aktuální číslo rubriky *UčMat*.

Rubrika vychází v časopise *Czech Language News* od podzimního čísla 2012. Publikujeme zde recenze a zprávy o nových, ale i starších publikacích, které jsou na trhu k dispozici a s nimiž byste Vy, učitelé nebo autoři, chtěli své kolegy seznámit. V rubrice upozorňujeme nejen na klasické učebnice, ale i na doplňkové materiály nejrozličnějšího charakteru, které jsou např. volně dostupné na internetu nebo které lze získat u nejrozličnějších institucí, podporujících či aspo jejich vznik. Starší čísla rubriky *UčMat* jsou ke stažení na stránkách časopisu

<http://czechlanguageassociation.tumblr.com/#25448992896>.

Pokyny pro autory: Redakce *CzLN* rubriky *UčMat* žádá autory, aby své příspěvky posílali e-mailem na adresu [katerina.sichova\[at\]ur.de](mailto:katerina.sichova[at]ur.de). Text o rozsahu min. 2 a max. 4 strany (MS Word, Times New Roman 12, řádkování 1,5) by měl obsahovat i jméno a pracoviště/pracovní zařazení a pro rubriku relevantní publikace autora. O zveřejnění recenze rozhodne redakce. Příspěvky do rubriky *UčMat* jsou výhradně v českém jazyce.

Linda Doleží (Ed.): Začínáme učit češtinu pro děti-cizince. Mladší školní věk. Příručka pro lektorky a lektory. AUČCJ, Praha 2014.

Více než aktuální je v současné době metodická příručka pro lektorky a lektory českého jazyka *Začínáme učit češtinu pro děti-cizince. Mladší školní věk*. Sborník vydala Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ) v rámci projektu *Metodická a didaktická podpora výuky českého jazyka jako cizího jazyka v rámci integračního procesu cizinců na území ČR v roce 2014*.

Příručka obsahuje teoretická pojednání několika autorek k různým aspektům výuky dětí-cizinců, dále zde najdeme ukázky z učebnic češtiny jako cizího jazyka, jež jsou k dostání na současném knižním trhu, a také ukázky z metodických příruček. Na konci publikace je zmapována činnost AUČCJ v souvislosti s probíhajícími kurzy češtiny pro děti-cizince.

Příspěvky v „Teoretické části“ se zabývají různými aspekty psychického a fyzického vývoje dětí a přibližují nám způsoby osvojování mateřského a cizího jazyka v období „mladšího školního věku“ (tzn. věk mezi 6./7. rokem a 11./12. rokem).

Autorka Marcela Novozámská píše ve svém článku „Charakteristika dítěte mladšího školního věku“ o zvlátnostech a problémech při práci s těmito dětmi, stručně se zabývá znaky tělesného a psychického vývoje dětí (hrubá a jemná motorika, učení, řeč, humor, kognitivní vývoj, myšlení, paměť, sociální vztahy, emoce, morální vědomí).

Linda Doleží upozorňuje ve dvou příspěvcích „Osvojování jazyka u dětí – mladší školní věk“ a „Několik poznámek k osvojování cizího jazyka“ na podobnosti a rozdíly při osvojování mateřského a cizího jazyka, přičemž zdůrazňuje roli vnitřních a vnějších faktorů při učení (délka vystavení se jazyku, věk na počátku osvojování CJ, motivace, talent, osobnost, typologie mateřského jazyka, socioekonomický status).

Markéta Bačáková se zabývá problematikou vzdělávání dětí-uprchlíků. Uvádí příklady problémů a traumat, s jakými se mohly děti-uprchlíci setkat, a objasňuje, jak důležité jsou pro integraci žáka-uprchlíka způsob jeho přijetí do školy, dále dobře propracované integrační programy a učební materiály a v neposlední řadě i spolupráce vyškolených pedagogů s rodiči.

Konkrétní formy podpůrných opatření pro školy, pro žáky-uprchlíky a pro jejich rodiče přibližuje ve svém příspěvku Martina Kurowski. Uvádí i několik webových portálů, zabývajících se problematikou vzdělávání žáků-cizinců.

Jana Rodrová zmapovala obsah učiva a učebnic pro češtinu jako mateřský jazyk na 1. stupni základních škol a zároveň upozornila na roli, kterou hrají při integraci žáka-cizince volba didaktických metod, přístup učitele a možnosti školy.

„Ukázková část“ metodické příručky nás seznamuje s výběrem konkrétních učebnic, pracovních listů či metodik doporučených pro výuku češtiny jako cizího jazyka pro děti mladšího školního věku. Pozornost je věnována výstavbě lekcí, pracovním listům, úloze slovní zásoby a gramatiky v textech a charakteru jednotlivých cvičení. Zdůrazněna je i potřeba doplňkových materiálů jako her, hádanek, křížovek, soutěží a dalších aktivit.

Velmi přínosná je i příloha s četnými odkazy na webové stránky a sekundární literaturu zabývajících se problematikou učení dětí.

Metodická příručka *Začínáme učit češtinu pro děti-cizince. Mladší školní věk* poskytuje všeobecný, přehledný a ucelený vhled do problematiky spojené s učením dětí-uprchlíků. Mnohé příspěvky se opírají o odborné studie, přesto jsou čtivé a srozumitelné i širší veřejnosti. Přínosný je praktický přístup autorek k dané problematice – své četné zkušenosti dokázaly velmi přesvědčivě podat.

Závěrem lze říci, že tato metodická příručka by měla tvořit neodmyslitelnou součást knižní výbavy každého učitele, který začíná učit tuto cílovou skupinu.

Učitele dětí-cizinců potěší jistě i informace, že v roce 2015 vyšla příručka *Začínáme učit češtinu pro děti-cizince (předškolní věk)* a v roce 2016 by měla vyjít příručka věnovaná dětem staršího školního věku, tedy náctiletým. Všechny příručky spolu souvisejí a doplňují se. Zároveň jsou dostupné online, a přestože jsou věnované především lektorům, kteří učí děti-uprchlíky v rámci státního integračního programu, mohou je využít i další učitelé.

Petra Pazderová

Petra Pazderová vyučuje češtinu na Gymnáziu Friedricha Schillera v německé Pirně. Je autorkou, spoluautorkou nebo vydavatelkou několika učebních materiálů pro češtinu jako cizí jazyk (*Je to hezký umět česky*, *Barevný rok*, *Pohádky na cesty aj.*).

K aktuálním metodickým materiálům pro výuku češtiny jako druhého jazyka u dětí

V tomto příspěvku bych ráda představila aktuální metodické materiály, které se věnují problematice výuky a osvojování češtiny jako druhého jazyka pro děti.

Krátký popis jednotlivých zdrojů by měl sloužit zejména těm, kteří se zajímají o výuku dětí a kteří hledají snadno dostupnou a užitečnou inspiraci.

Obecné informace k výuce

Za výborný úvod k práci v oblasti výuky češtiny jako druhého jazyka považuji publikaci Jaromíry Šindelářové a Svatavy Škodové z roku 2013 *Čeština jako cílový jazyk (1. díl). Metodika pro výuku osob (dětí do 15 let) s mezinárodní ochranou formou azylu nebo doplňkové ochrany*. Poskytuje podrobný úvod do problematiky výuky dětí-cizinců v českém předškolním a školním systému. Zájemci se mohou seznámit nejen s tím, jak jsou děti do českého školního systému zařazovány, ale také s doporučeními pro učitele a se zajímavými tipy pro výuku (např. využití dramatu). Osobně nejvíce oceňuji psycholingvistický a lingvodidaktický vhled do tématu upozorňující na podobu češtiny jako druhého jazyka v souvislosti s osvojováním různých mateřských jazyků – vliv interference a transferu na podobu češtiny jako cílového jazyka.

Mnoho užitečných informací můžeme najít také ve starších publikacích podobného zaměření autorky Marie Hádkové, viz např. Hádková (2008) *Čeština v roli jazyka školního vzdělávání dětí* a autorek Marie Čechové a Ludmily Zimové (1999/2000, 2002/2003).

Nejnovější poznatky z oblasti vzdělávání dětí-cizinců je možné najít v publikaci Kristýny Titěrové a kol. z roku 2014 s názvem *Vzdělávání a začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem. Systémová*

doporučení. Tato publikace se snaží zachytit stav, ve kterém se nachází české školství v souvislosti s dětmi-cizinci. Kolektiv autorů této publikace chce nejen upozornit na negativní jevy, ale navrhuje také jejich možná řešení, především ve formě prevence a včasných opatření.

Za zmínku stojí i online podpora pro zájemce o výuku češtiny jako druhého jazyka pro děti. *Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ)* nabízí možnost konzultací v rámci svojí online poradny ([viz http://www.auccj.cz/poradna.html](http://www.auccj.cz/poradna.html)). Učitelky a učitelé mají mimo jiné možnost setkat se s metodiky AUČCJ a dalšími odborníky také v rámci pravidelných setkání věnovaných výuce dětí.

Zájemci se mohou rovněž obracet na odborníky prostřednictvím portálu www.inkluzivniskola.cz.

Předškolní věk

V odborné literatuře panuje (až na výjimky) názor, že čím dříve si dítě začíná osvojovat druhý jazyk, tím lépe a tím vyšší jsou šance na jeho úspěšné začlenění do většinové společnosti a do školního systému. Organizace *Meta, o. p. s. – společnost pro příležitosti mladých migrantů* spravuje již zmíněné stránky www.inkluzivniskola.cz, na nichž mají všichni zájemci možnost najít jak užitečné materiály, tak výuková videa a odborné publikace.

V roce 2014 autorky Tereza Linhartová a Barbora Loudová-Stralczyňská publikovaly v rámci činnosti výše zmíněné organizace příručku pro učitelky mateřských škol, do nichž docházejí děti-cizinci, s názvem *Děti s OMJ v mateřských školách*. Učitelky a učitelé mateřských škol tak mají možnost seznámit se s obecnými zásadami práce s dítětem-cizincem v předškolním věku umístěným do předškolního zařízení v České republice. Navíc mohou najít konkrétní doporučení, která by jim měla pomoci s integrací dětí-cizinců a usnadnit jim jazykovou podporu těchto dětí, a to smysluplným a efektivním způsobem.

AUČCJ vydala v roce 2015 příručku pro lektorky a lektory státních integračních programů, kteří mají na starost výuku dětí-uprchlíků v předškolním věku. Tato příručka s názvem *Začínáme učit češtinu pro děti-cizince (předškolní věk)* je dostupná online nejen lektorům AUČCJ, ale všem zájemcům o výuku češtiny jako druhého jazyka pro děti-cizince v této věkové skupině. Ze zkušenosti s výukou dětí-uprchlíků v tomto věku vyplývá, že předškolní jazyková výchova hraje přímo klíčovou roli a že se stává jakousi prevencí potíží s osvojováním češtiny jako cizího jazyka později, tedy na základní, příp. střední škole. Příručka se snaží dotknout se nejproblematictějších oblastí výuky češtiny jako druhého jazyka v tomto období a v tomto typu jazykových kurzů, aby byla učitelům poskytnuta adekvátním a užitečnou metodickou podporou. Tato publikace zdůrazňuje důležitost

interdisciplinárního přístupu a obsahuje příspěvky zaměřené na oblast pedagogiky, předškolního kurikula, metodologie, psychologie a psycholingvistiky.

Školní věk

Otázce integrace dětí s odlišným mateřským jazykem do českého vzdělávacího systému je věnováno mnoho pozornosti a literatury. V roce 2004 vyšla publikace Jitky Hrubé *Čeština pro děti cizinců: Metodika výuky českého jazyka dětí z minoritních skupin*, která obsahuje jak metodický úvod do problematiky výuky češtiny pro děti, tak pracovní listy s užitečnými cvičeními.

Nověji, a to v roce 2011, byla publikována kniha Naděždy Gjurové *Čeština jako cizí jazyk pro začínající školáky. Metodika pro učitele*. Autorka se zaměřuje především na děti, které do školy teprve vstupují. Jedná se o velice specifickou skupinu dětí, které je třeba věnovat nesmírnou pozornost. Publikaci však využijí učitelé i při výuce jiných věkových skupin, neboť jsou v ní obsaženy zajímavé poznatky založené na autorčiných bohatých zkušenostech s výukou.

Publikace *Začlenění a vzdělávání dětí cizinců. Metodická příručka pro pedagogy* od Martina Punčocháře a Taťjany Bernátkové (2011), *Žáci s odlišným mateřským jazykem v českých školách* Lukáše Radostného a kol. (2011) a *Zkušenosti s výukou v heterogenní třídě pro jazykovou přípravu. Metodická příručka* od Karly Kubičkové (2009) nabízí úvod do komplexní situace, v níž se žák-cizinec nachází. Kromě základních informací může zájemce získat i cenné rady a doporučení pro výuku.

Svatava Škodová je autorkou učebnic češtiny pro děti-cizince, a to učebnic *Domino I/II. Český jazyk pro malé cizince*. Oba díly obsahují také metodiky, které začínajícím učitelům mohou pomoci nejen s prací s učebnicemi, ale také s přístupem k výuce češtiny jako cizího jazyka obecně.

Krátké doporučení pro ředitele škol s názvem *Metodická doporučení k začleňování žáků-cizinců do výuky v českých základních školách* napsala Jaromíra Šindelářová a bylo publikováno v roce 2011.

AUČCJ vydala v rámci svojí činnosti (výše zmíněné kurzy pro děti a státní integrační program) rovněž metodickou příručku pro svoje lektory s názvem *Začínáme učit češtinu pro děti-cizince (mladší školní věk)* (Doleží et al., 2014). Příručka je rozdělená na teoretickou a ukázkovou část. Teoretická část přináší doplňující informace k výuce češtiny pro děti-cizince v tomto věku. Část ukázková pak nabízí učitelům možnost seznámit se se základními výukovými materiály určenými pro tuto věkovou skupinu. Příručka je volně dostupná online.

Je zřejmé, že v oblasti metodické podpory učitelů češtiny jako druhého jazyka pro děti toho bylo uděláno mnoho. Učitelé mají k dispozici velký počet kvalitních podkladů k výuce.

Za nedostatečné je ovšem stále ještě nutné označit množství samotných výukových materiálů určených dětem. Nezbyvá než doufat, že i této oblasti bude věnována stejná pozornost jako oblasti materiálů metodických a že toto úsilí povede ke zkvalitnění a usnadnění výuky češtiny jako druhého jazyka jak pro učitele, tak, a to především, pro děti samotné.

Použitá literatura

- Čechová, M., Zimová, L. (2002/2003): Metodický list k vyučování českému jazyku pro učitele žáků-imigrantů. *Český jazyk a literatura*, 53. 179–184.
- Čechová, M., Zimová, L. (1999/2000): Začleňování žáků jinojazyčného původu do výuky češtiny. *Český jazyk a literatura*, 50. 214–219.
- Doleží, L. (ed.) (2015): *Začínáme učit češtinu pro děti-cizince (předškolní věk)*. AUČCJ, Praha. Dostupné z: <http://www.auccj.cz/wp-content/uploads/2015/01/zaciname-ucit-cestinu-pro-deti-cizince-predskolni-vek.pdf>.
- Doleží, L. (ed.) (2014): *Začínáme učit češtinu pro děti-cizince (mladší školní věk)*. AUČCJ, Praha. Dostupné z: <http://www.auccj.cz/wp-content/uploads/2014/01/zaciname-ucit-cestinu-pro-deti-cizince-mladsi-skolni-vek-1.pdf>.
- Gjurová, N. (2011): *Čeština jako cizí jazyk pro začínající školáky. Metodika pro učitele*. Portál, Praha.
- Hádková, M. (2010): Místo ostenze v komunikaci s žákem-cizincem. *Bohemica*, 10, 2–3, 5–21. Dostupné z: http://www.pf.ujep.cz/files/KBO/USTA/KBO_casopis_2010_2_3.pdf.
- Hádková, M. (2008): Čeština v roli jazyka školního vzdělávání dětí-cizinců. In: *Vzdělávání v sociokulturním kontextu: Diverzita a vzdělávací bariéry*. Ústí nad Labem. 96–106.
- Hrubá, J. (2004): *Čeština pro děti cizinců: Metodika výuky českého jazyka dětí z minoritních skupin*. Masarykova univerzita, Brno.
- Kubičková, K. (2009): *Zkušenosti s výukou v heterogenní třídě pro jazykovou přípravu. Metodická příručka*. Kostelec nad Orlicí: ZŠ Gutha-Jarkovského. Dostupné z: http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/metodicka_prirucka.pdf.
- Linhartová, T., Loudová Stralczyńska, B. (2014): *Děti s OMJ v mateřských školách*. Meta, o. p. s., Praha. Dostupné z: http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/deti_s_omj_v_ms_0.pdf.
- Punčochář, M., Bernátková, T. (2011): *Začlenění a vzdělávání dětí cizinců. Metodická příručka pro pedagogy. Vzdělávání dětí cizinců v Ústeckém kraji*. Ústí nad Labem. Dostupné z: http://www.deticizincu.cz/userfiles/files/Lektor_Prirucka_OK.pdf.
- Radostný, L. et al. (2011): *Žáci s odlišným mateřským jazykem v českých školách*. Meta, o. p. s., Praha. Dostupné z: http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/zaci_s_omj_v_ceskych_skolach_0.pdf.
- Šindelářová, J. (2011): *Metodická doporučení k začleňování žáků-cizinců do výuky v českých základních školách*. Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2011/11/jaromira-sindelarova-metodicka.html>.
- Šindelářová, J., Škodová, S. (2013): *Čeština jako cílový jazyk. Metodika pro výuku osob (dětí do 15 let) s mezinárodní ochranou formou azylu nebo doplňkové ochrany*. Dostupné z: http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/metodik_a_pro-deti.pdf.
- Škodová, S. (2010): *Domino I. Český jazyk pro malé cizince. Metodika*. Wolters Kluwer, Praha.
- Škodová, S. (2012): *Domino II. Český jazyk pro malé cizince. Metodika*. Wolters Kluwer, Praha.
- Titěrová, K. et al. (2014): *Vzdělávání a začleňování žáků s odlišnými mateřským jazykem. Systémová doporučení*. Meta o. p. s., Praha. Dostupné z: http://www.meta-ops.cz/sites/default/files/pp_blok_web_final_1.pdf.

Linda Doleží

Mgr. Linda Doleží, Ph.D. pracuje jako metodička kurzů češtiny pro děti-cizince Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka. Má na starosti kurzy češtiny pro děti-uprchlíky v rámci Státního integračního programu. Věnuje se psycholingvistice, osvojování jazyka a metodice výuky češtiny jako cizího jazyka. Kontakt: lindadolezi@gmail.com

Holubová, Ladislava et al.: Materiály pro výuku českého jazyka v Bavorsku. Stupeň A2. Mnichov: Bavorské státní ministerstvo školství a kultury, 2014, 176 stran.

V roce 2011 vydal pracovní tým vedený dr. Ladislavou Holubovou pod názvem *Materiály pro výuku českého jazyka v Bavorsku* novou publikaci pro výuku češtiny jako cizího jazyka na úrovni A1+. Neuplynulo mnoho vody a na německý a snad i český trh se dostává druhé pokračování publikace, tentokrát vedoucí k úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Dr. Holubová se již dávno dostala do povědomí všech, kteří se aktivně výukou češtiny zabývají, a to zejména svým pragmatickým přístupem k výuce a až překypující energií, se kterou k ní přistupuje. A obě tyto charakteristiky jsou nepřehlédnutelné i v souboru výukových materiálů, jejichž recenze je předmětem tohoto textu.

Autoři zde předkládají 16 ucelených, tematicky roztržiděných a na sobě nezávislých lekcí určených pro výuku češtiny cizinců, přičemž se soustředí na témata komunikačně nosná a pro běžný život velmi potřebná (*Nákupy; U doktora; Telefonování* apod.). Orientována jsou primárně na žáky bavorských reálných škol, což se odráží ve výběru konverzačních okruhů specifických pro danou věkovou skupinu (*Čím budu?; Jízdní kolo; Škola; Dopis z prázdnin*), přesto však má příručka podstatně širší využití, a to i ve výuce na jiných typech škol a ve výuce dospělých.

Každá lekce má svou tištěnou podobu, která obsahuje po úvodním vymezení cílů základní metodicko-didaktické pokyny pro realizaci výuky, novou slovní zásobu, gramatické tabulky, texty, obrázky, předlohy ke kopírování a přehledy včetně obrazu tabule – viz např. na str. 31: „Učitel rozdá žákům lístečky se slovíčky, které si nastříhá z pracovního listu č. 1., žáci mají za úkol seřadit slovíčka podle rodů do tří sloupců. Potom učitel nebo některý žák napíše správné řešení na tabuli.“

<u>mužský rod</u>	<u>ženský rod</u>	<u>střední rod</u>
bar	recepce	kasino
bazén	restaurace	parkoviště
výtah	kavárna	
internet	vinárna	
balkón	sauna	
	zahrada	
	terasa	
	garáž	
	klimatizace	

Obraz tabule I.

Vyučujícím jsou nabízeny nejen konkrétní metodické postupy, nýbrž – a to je zvláště cenné – též

podněty, jak tu či onu látku žákům zprostředkovat, na co si dát pozor, jak se vyhnout problému, který pramení z toho, že žáci určitý jev potřebný pro danou komunikační situaci ještě neprobírali (např. „Cílem výkladu není probrat celý dativ, ale pouze tvary, které žáci potřebují situačně“, str. 136) apod. Naprosto unikátní je důsledné uvádění obrazu tabule, který se vymyká tradičnímu pojetí. To, co učitel/ka má na tabuli napsat, autoři velmi dobře promysleli, strukturovali a graficky ztvárnili tak, aby si žáci sami mohli novou látku odvodit, aby mohli různě kombinovat, doplňovat slova a tvary na základě analogie a aby měli k dispozici funkční oporu pro jejich následnou komunikaci.

Příkladem je aktivita na str. 113: „Učitel si najde na internetu nebo v časopisech obrázky dopravních prostředků, ukazuje je žákům a ptá se *Co je to?*. Správné výrazy učitel nebo vybraný žák zapisuje pod sebe na tabuli a ostatní žáci do sešitu. Učitel dbá na to, aby byly pod sebou nejprve výrazy mužského rodu, pak středního a nakonec ženského. Výrazy *kolo*, *motorka* zatím vynecháme. Tvar *na kole* se probírá v lekci *Jízdní kolo*“.

autobus
taxík
vlak
metro
auto
letadlo
lanovka
tramvaj
lod'

Obraz tabule II.

„Potom se učitel zeptá žáků, s jakými slovesy se jednotlivé dopravní prostředky pojí, popř. jaká znají slovesa pohybu. K procvičení slouží cvičení 2 na pracovním listu. Dále učitel se žáky konverzuje: *Jak můžeš jet?*, *Jak jedeš?*. Žáci odpovídají a učitel připisuje správné tvary (koncovky) na tabuli, nejlépe barevně.“

Jedu	autobus -em
	taxík -em
	vlak -em
	metro -em
	auto -em
Letím	letadlo -em
Jedu	lanovka -ou
	tramvaj -í
	lod' -í

Obraz tabule III.

„Žáci se snaží za pomoci učitele vyvodit pravidlo: podstatná jména mužského a středního rodu přibírají koncovku **-em**, podstatná jména ženského rodu, která

končí na -a, mají koncovku **-ou** a ta feminina, která nekončí na -a, dostanou koncovku **-í**“.

Komunikace v češtině je výrazně upřednostňována před seznamováním se se systémem české gramatiky (např. na str. 24 „Tvary: *Podívej, To by bylo, To už jsem zažil/a* se žáci naučí jako slovíčka. Není nutné vysvětlovat gramatiku“.) Popis gramatických jevů a jejich výklad je smysluplně minimalizován, do výuky vkládán nenápadně a po velmi malých krocích tak, aby se žáci gramatiky nebáli, aby kvůli ní neztráceli motivaci a učení se češtině předčasně nevzdávali. Příručka využívá metodu S-O-S (Sammeln-Ordnen-Systematisieren) – viz např. str. 23: „Úvodní konverzace: Učitel se ptá žáků: *Cestuješ rád/a?*, *Kdy cestuješ?*, *Kam cestuješ?*. Žáci odpovídají (zřejmě se špatnou koncovkou – nevdí). Učitel zapisuje jejich odpovědi, ale se správnou koncovkou na tabuli. Např.: *do České republiky, do Španělska, do Regensburgu* atd. Důležité je, aby byly na tabuli všechny výrazy se základními koncovkami 2. pádu: -e, -u, -y, -a. Jestliže během této konverzace žáci žádný takový výraz neřeknou, učitel jim pomůže a ptá se: *Cestuješ do Anglie?* apod. Žáci odpovídají a učitel запиše výraz na tabuli. Metodou S – O – S se snaží žáci vyvodit pravidlo pro koncovky 2. pádu. [...] Koncovku -a u substantiv rodu mužského životního (Petr – bez Petra) probíráme později.“

Značné množství her s jazykem (zaměřených na rozvoj slovní zásoby a gramatiky) a prostřednictvím jazyka (zaměřených na rozvoj řečových dovedností poslechu s porozuměním, mluvení, čtení s porozuměním a psaní) navržené hodiny oživuje, dodává jim spád a energii, o níž byla řeč v úvodu této recenze (např. na str. 33 „Za domácí úkol mají žáci přinést obrázky pokojů a v následující hodině opět dělají malovaný diktát / popisují pokoj.“).

Odpovídající pozornost soustředili autoři i na zprostředkování interkulturních informací. Řada z nich je prezentována implicitně, tj. skrytě (např. důsledné používání českých jmen, českých zeměpisných názvů, českých formulářů – např. na str. 27 ukázka z internetového jízdního řádu *idos.cz* a následná práce s ním, na str. 170 *Podací lístek* apod.), řada z nich explicitně (např. popis českých tradic, ale i běžného každodenního života, např. na str. 31 téma *Hotel* – „Učitel upozorní žáky, že v ČR není obvyklé ubytování v pronajatém domě nebo bytě“, na str. 171 na základě textu *Naše škola* (český pohled) mají žáci najít rozdíly mezi českým a bavorským školstvím apod.).

Kompletní publikace včetně sbírky materiálů ke kopírování a volnému použití ve výuce je uložena na příloženém CD. Učitelům z praxe se tak do ruky dostává velmi rozsáhlý didakticko-metodický materiál nedocenitelné hodnoty. Všechny obrázky, pracovní listy i hry lze využít jako doplňkový materiál ke každé učebnici češtiny na dané jazykové úrovni.

Vzhledem ke specifické koncepci příručky, kdy jednotlivé lekce nejsou navzájem provázány ani tematicky, ani výběrem lexikálních jednotek a progresí gramatického učiva, díky podrobně rozpracovanému popisu výuky a v neposlední řadě i díky obrovskému množství pracovních listů a obrázků lze očekávat, že si materiál najde oblibu u všech učitelů/učitelek češtiny pro cizince, a to nejen v Bavorsku.

Hana Andrášová

Doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D. působí jako vedoucí katedry germanistiky na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Didaktice češtiny jako cizího jazyka i vlastní výuce se věnuje od roku 1992. V rámci projektu „ČaF – čeština jako cizí jazyk“ iniciovala vytvoření didakticko-metodické publikace Na cestě za češtinou. Projekt byl vyznamenán evropskou jazykovou cenou Label.

Conference and Workshop Announcements

Workshop on Quantitative Text Analysis for the Humanities and Social Sciences: April 8 and 9, 2016

Masako Fidler

Brown University, USA

The Department of Slavic Studies, The Institute of the Czech National Corpus at Charles University in Prague, the Center for Digital Scholarship at the Brown University Library, and the Sheridan Center for Teaching and Learning are happy to announce a workshop for students and scholars interested in digital humanities and empirical quantitative approaches to the study of texts. The topics will include principles of text analysis that allows data extraction from large amounts of texts with the help of technology; case study presentations; panel discussions where participants can ask questions and brainstorm on how to apply quantitative methods; hands-on activities using texts. No prior experience in digital humanities is necessary. Just your own intellectual curiosity!

The impetus behind this workshop originates from an existing research collaboration between Brown University and Charles University in Prague, entitled “[A Needle in a Haystack](#).” The aim of this collaboration is to test the limits of the corpus linguistic method of keyword analysis to examine texts across disciplines.

Humanists and social scientists will find keyword analysis useful for their research and teaching. It can provide data that are reproducible and can strengthen research hypotheses. It can also help students and scholars discover aspects of texts that qualitative

analysis alone may not find. Keyword analysis also promises to be a useful tool to evaluate writing. The 1+1/2-day workshop will consist of:

- Presentation of the theory behind keyword analysis and case studies by the invited speakers.
- A panel discussion involving the invited speakers as well as faculty and staff from the Sheridan Center and the Center for Digital Scholarship in the Brown Library. Discussions will focus not only on keyword analysis, but also on other methods, such as topic modeling.
- A hands-on session with faculty and students who are interested in using quantitative analysis in text analysis for research and teaching.
- Case study presentations and presentations on the Czech National Corpus.

The workshop will feature three invited speakers who will present the theoretical background and sample applications of two representative text analysis methods: keyword analysis and topic modeling. **Paul Baker**, Professor at Lancaster University, UK, is a specialist in corpus and sociolinguistics, and corpus-assisted discourse analysis. He will talk about the theory behind keyword analysis. **Václav Cvrček**, Chair of the Institute of the Czech National Corpus, Charles University in Prague, Czech Republic, specializes in corpus linguistics, with a focus on Czech, on which he has numerous publications. Cvrček has been instrumental in developing web-based software for the humanities. His talk will focus on the interpretation of quantitative data, with case studies in Czech and English. **Brian Croxall** will showcase Topic Modeling, another text analysis method that has been used both by humanists and historians in recent years. He will show his application of this method to Ernest Hemingway's texts.

Information about registration and accommodation and the abstracts of the talks can be found at <http://www.brown.edu/research/projects/needle-in-haystack/workshop-quantitative-text-analysis-humanities-and-social-sciences-april-8-and-9-2016> And <http://www.brown.edu/research/projects/needle-in-haystack/workshop-accommodation>

The workshop is funded in part by the Charles K. Colver Lectureship and the C. V. Starr Foundation Lectureship (from the Office of the Dean of the Faculty), the International Association of Teachers of Czech, The Czech National Corpus Institute at Charles University in Prague, the Henry Kučera Lectureship/Department of Slavic Studies, and the Center for Language Studies, Brown University.

For questions, please contact
masako_fidler@brown.edu

Český národní korpus
zve všechny zájemce o korpusovou lingvistiku
na kolokvium

KORPUSOVÁ LINGVISTIKA PRAHA 2016

Od mluvené češtiny k psané

které se uskuteční 17. září 2016 v Praze.

Kolokvium se tematicky zaměřuje

- na problematiku korpusově založeného popisu mluveného jazyka,
- na otázky spojené s budováním korpusů pro výzkum mluveného jazyka a dialektologie,
- na otázky kontrastivního studia jednotlivých modů komunikace,
- na problematiku mapování variet a registrů v rámci mluveného jazyka.

Vítáme příspěvky, které budou vycházet jak z datové základny ČNK, tak i z jiných korpusových zdrojů poznání mluveného jazyka, včetně zkušeností zahraničních. Účastníky kolokvia zároveň zveme na diskusi u kulatého stolu o možnostech a limitech korpusových rozhraní pro práci s daty mluveného jazyka.

- Jednací jazyky: čeština, slovenština
- Délka příspěvku: 20 minut

Abstrakty v délce 200–400 slov budete moci zasílat prostřednictvím formuláře na konferenčních stránkách nejpozději do 29. února 2016. Abstrakty budou hodnoceny v recenzním řízení a o přijetí příspěvku budete vyrozuměni do konce března 2016.

Za programový výbor:

Václav Cvrček

vaclav.cvrcek@ff.cuni.cz

- The International Association of Teachers of Czech currently has members from various corners of the world, including Canada, the Czech Republic, Germany, Korea, Norway, the United Kingdom, and the United States. Our organization is affiliated with the American Association for the Advancement of Slavic Studies (AAASS), the American Association of Teachers of Slavic and East European Languages (AATSEEL), and the National Council of Less Commonly Taught Languages (NCOLCTL).
 You can download an application for membership. Annual dues are \$8 for students and \$20 for non-students.
 (wredhor.pair.com/signatur/iatc/pdf/iatcappl.pdf)

From within North America, please send the membership dues (checks made out to Brown University) to:

IATC c/o Masako Fidler
 20 Manning Walk, Box E
 Slavic Languages, Brown University
 Providence, RI 02912

Members in the Czech Republic can deposit their membership dues in the following bank account: CSOB 243723262/0300 (If there are questions, please contact Eva Eckert (eeck233@gmail.com)) Please also send a copy/scan of the receipt to Masako Fidler by regular mail (address above), fax (+1 401 863 7330), or by email (masako_fidler@brown.edu).

IATC Membership Application Form

NAME: _____

Institutional Affiliation: _____

Address: _____

Telephone (optional): home: _____ work: _____

Fax (optional): _____

Email address: _____

- The Czech Language News (CzLN)*** is a digital newsletter published by the International Association of Teachers of Czech. The editorial office is currently at the Department of Slavic Languages, Brown University. CzLN serves the diverse Czech language community by providing a forum for an open exchange of information on research and teaching. CzLN's mission is to contribute to the promotion of interdisciplinary and international cooperation, as well as the integration of theoretical and applied aspects of language study. Feature articles are peer-reviewed. The editorial board welcome ideas and submissions for inclusion in the next issue.

Editors-in-Chief: Lida Cope (East Carolina University, USA), Masako Fidler (Brown University, USA), Susan Kresin (University of California, Los Angeles, USA)

Technical Editor: Ellen Langer (University of California, Berkeley, USA)

Editorial Board: Neil Bermel (Sheffield University, UK), David Cooper (University of Illinois, Urbana-Champaign, USA), Craig Cravens (Indiana University, USA), David Danaher (University of Wisconsin-Madison, USA), Christopher Harwood (Columbia University, USA), Laura Janda (University of Tromsø, Norway), Kateřina Šichová (University of Regensburg, Germany), Jindřich Toman (University of Michigan, USA).